

cutting through complexity

Sprawozdanie na temat wyłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń – wymóg sprawozdawczy, obowiązek badania przez biegłego rewidenta

Marcin Dymek

Kamil Józwik

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

Zamknięcie roku – wpływ zmian
regulacyjnych na rachunkowość
i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej

01

Wymóg sprawozdawczy

02

Obowiązek badania przez biegłego rewidenta

A hand is shown using a silver calculator over a document featuring a line graph and financial data. The background is a blurred image of financial papers. A dark blue banner is positioned in the top left corner, containing the number '01' in white. A white banner is located in the bottom left, containing the text 'Wymóg sprawozdawczy' in black.

01

**Wymóg
sprawozdawczy**

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – podstawa prawna

■ Kluczowe akty prawne:

- Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. „Ustawa”,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) „Dyrektywa Wypłacalność II”,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające Dyrektywę Wypłacalność II „Rozporządzenie delegowane”,
- Wytyczne dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji (EIOPA-BoS-15/109 PL) „Wytyczne”
- Projekt z dnia 3 czerwca 2015 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie w sprawie szczegółowego zakresu badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych oraz zakresu informacji zawartych w opinii i raporcie biegłego rewidenta „PRMF”.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – obowiązek sprawozdawczy (1/2)

- **Obowiązek sporządzenia Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej wynika z Ustawy:**

Sprawozdanie jednostkowe (Rozdział 11, Art. 284 ust. 1 Ustawy)

Zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji, **co najmniej raz w roku**, ujawniają sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej.

Sprawozdanie grupy (Art. 412 Ustawy)

Zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub dominujący podmiot ubezpieczeniowy lub dominujący podmiot nieregulowany **ujawnia, raz w roku, sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy.**

W tym przypadku zastosowanie mają również przepisy rozdziału 11 Ustawy.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – obowiązek sprawozdawczy (2/2)

Sprawozdanie grupy c.d.

Po uzyskaniu **zgody organu nadzoru** (będącego organem sprawującym nadzór nad grupą) **wyrażonej w formie decyzji**, można przedstawić **jedno sprawozdanie dotyczące wypłacalności i kondycji finansowej grupy**, o ile w tym sprawozdaniu zostaną przedstawione oddzielnie wymagane zgodnie z rozdziałem 11 Ustawy:

- informacje na poziomie grupy,
 - informacje dotyczące jednostek zależnych w grupie w sposób pozwalający na rozpoznanie każdej z tych jednostek.
- Zakłady mają **obowiązek** wprowadzić **odpowiednie systemy i struktury** mające zapewnić realizację obowiązków dotyczących ujawniania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu, a także obowiązku sporządzenia na piśmie zasad zapewniających ciągłą adekwatność ujawnianych informacji.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – elementy i zakres sprawozdania (1/5)

- **Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej obejmuje** (Art. 335 ust. 9 Ustawy):
 - elementy jakościowe lub ilościowe, lub odpowiednie połączenie tych elementów,
 - elementy odnoszące się do przeszłości, teraźniejszości lub przyszłości, lub odpowiednie połączenie tych elementów,
 - dane pochodzące ze źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, lub odpowiednie połączenie tych danych.
- **Informacje zawarte w Sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej są zgodne z następującymi zasadami** (Art. 335 ust. 10 Ustawy):
 - odzwierciedlają charakter, skalę i złożoność działalności danego zakładu, a w szczególności ryzyka właściwe dla jego działalności,
 - są dostępne, kompletne, porównywalne i spójne w czasie,
 - są istotne, wiarygodne i zrozumiałe.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – elementy i zakres sprawozdania (2/5)

- Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej, **w pełnej formie lub poprzez zamieszczenie odniesień do informacji równoważnych**, zawiera opisy:
 - działalności i wyników zakładu,
 - systemu zarządzania i ocenę jego adekwatności do profilu ryzyka zakładu,
 - oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka – ekspozycji na ryzyko, koncentracji ryzyka, ograniczania ryzyka i wrażliwości na ryzyko,
 - oddzielnie dla aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i pozostałych zobowiązań – podstaw i metod stosowanych do ich wyceny, **wraz z wyjaśnieniem istotnych różnic w porównaniu z podstawami i metodami stosowanymi do ich wyceny w sprawozdaniach finansowych**,
 - zarządzania kapitałem.
- Zakład ubezpieczeń **może dobrowolnie ujawniać informacje** lub wyjaśnienia związane z wypłacalnością i kondycją finansową, których ujawnienie nie jest wymagane Ustawą

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – elementy i zakres sprawozdania (3/5)

Podsumowanie

A. Działalność i wyniki operacyjne

- A.1 Działalność
- A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej
- A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)
- A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności
- A.5 Wszelkie inne informacje

B. System zarządzania

- B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania
- B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji
- B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności
- B.4 System kontroli wewnętrznej
- B.5 Funkcja audytu wewnętrznego
- B.6 Funkcja aktuarialna
- B.7 Outsourcing
- B.8 Wszelkie inne informacje

C. Profil ryzyka

- C.1 Ryzyko aktuarialne
- C.2 Ryzyko rynkowe
- C.3 Ryzyko kredytowe
- C.4 Ryzyko płynności
- C.5 Ryzyko operacyjne
- C.6 Pozostałe istotne ryzyka
- C.7 Wszelkie inne informacje

D. Wycena do celów wypłacalności

- D.1 Aktywa
- D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
- D.3 Inne zobowiązania
- D.4 Alternatywne metody wyceny
- D.5 Wszelkie inne informacje

E. Zarządzanie kapitałem

- E.1 Środki własne
- E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy
- E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności
- E.4 Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym
- E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności
- E.6 Wszelkie inne informacje

Załącznik XX do
Rozporządzenia
delegowanego

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – elementy i zakres sprawozdania (4/5)

■ Istotność

- Artykuł 291 Aktu Delegowanego wskazuje, że **informacje**, które podlegają ujawnieniu w Sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej, **uznaje się za istotne, jeżeli ich pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników tego dokumentu, w tym organów nadzoru.**

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – elementy i zakres sprawozdania (5/5)

- Możliwe jest **nieujawnianie wybranych informacji** w Sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej **za zgodą organu nadzoru** jeżeli:
 - w wyniku ujawnienia takich informacji podmioty konkurujące zakładu uzyskają znaczącą nienależną korzyść;
 - zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji są obowiązane względem ubezpieczających lub kontrahentów do zachowania tajemnicy lub poufności
- Powyższe zwolnienie **nie może dotyczyć** ujawnienia danych dotyczących **kapitałowego wymogu wypłacalności**.
- Zgoda organu nadzoru wyrażana jest w formie **decyzji**. Decyzja może zostać odwołana jeśli ustaną przesłanki, na podstawie których została wydana.
- W przypadku otrzymania zgody organu nadzoru na nieujawnianie danej informacji zakład ubezpieczeń ujawnia ten fakt w Sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej wraz z podaniem przyczyny.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zatwierdzenie i publikacja sprawozdania (1/3)

- Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej **podlega zatwierdzeniu przez radę nadzorczą** zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji i **jest ujawniane po tym zatwierdzeniu**.
- **Daty publikacji** Sprawozdań na temat wypłacalności i kondycji finansowej określono w Ustawie podając liczbę tygodni od ostatniego dnia roku obrotowego (nie później niż):

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zatwierdzenie i publikacja sprawozdania (2/3)

- Hierarchia sposobów publikacji:

Strona internetowa zakładu

5 LAT
od daty publikacji

Strona internetowa stowarzyszenia branżowego

Obowiązek przesłania **elektronicznej wersji** sprawozdania każdej osobie, która o to poprosi w ciągu **5 lat** od daty ujawnienia

Sprawozdanie należy przesłać w ciągu 10 dni roboczych od otrzymania prośby

Niezależnie od powyższego

Obowiązek przesłania **wydrukowanej wersji** sprawozdania każdej osobie, która o to poprosi w ciągu **2 lat** od daty ujawnienia

Sprawozdanie należy przesłać w ciągu 20 dni roboczych od otrzymania prośby

- **Niezwłocznie** po ujawnieniu Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej (oraz jego każdej uaktualnionej wersji) sprawozdanie to **jest przekazywane organom nadzoru** – w formie elektronicznej.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zatwierdzenie i publikacja sprawozdania (3/3)

- Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji powinny **prowadzić politykę publicznego ujawniania**, która ponadto obejmuje następujące elementy (Wytyczna 31 Wytycznych):
 - określenie osób/funkcji odpowiedzialnych za przygotowanie i przegląd publicznie ujawnionych informacji;
 - procesy wypełniania wymogów ujawniania;
 - procesy przeglądu i zatwierdzania sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej;
 - określenie informacji dostępnych w przestrzeni publicznej, które zakład ubezpieczeń lub reasekuracji traktuje jako równoważne pod względem charakteru i zakresu z wymogami informacyjnymi w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej;
 - szczegółowe informacje, których zakład ubezpieczeń lub reasekuracji nie zamierza ujawniać;
 - dodatkowe informacje, które zakład postanowił dobrowolnie ujawnić.

The background image shows a close-up of a person's hand using a silver calculator. The calculator is placed on top of several financial documents. One document features a line graph with multiple data series. The overall scene is brightly lit, with a soft blue and white color palette. A green triangular graphic element is positioned in the upper left corner.

02

Obowiązek badania przez biegłego rewidenta

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – obowiązek badania

- **Obowiązek badania Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej wynika z Ustawy:**

Art. 290 ust. 1

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji **podlega badaniu** przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych.

Art. 290 ust. 2

Celem badania Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej jest wyrażenie przez biegłego rewidenta **pisemnej opinii wraz z raportem.**

Art. 290 ust. 3

Opinia wraz z raportem jest **publikowana** razem ze sprawozdaniem o wypłacalności i kondycji finansowej.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – opinia biegłego rewidenta

Art. 290 ust. 2 Ustawy

Biegły rewident w swojej opinii (wraz z raportem) do Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej **ma wypowiedzieć się o tym, czy sprawozdanie to:**

- **jest sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności dotyczącymi:**
 - ujmowania i wyceny aktywów dla celów wypłacalności,
 - ujmowania i wyceny zobowiązań dla celów wypłacalności innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności,
 - ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
 - wymogów kapitałowych,
 - jakości i wysokości dopuszczonych środków własnych,
- **rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową badanej jednostki.**

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – obowiązki biegłego rewidenta

Art. 290 ust. 4 Ustawy

Biegły rewident przeprowadzający badanie sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej **niezwłocznie informuje organ nadzoru o ujawnionych** podczas badania **faktach wskazujących na:**

- popełnienie przestępstwa,
- istotne naruszenie przepisów prawa dotyczących warunków udzielenia zezwolenia lub wykonywania działalności przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji,
- zakłócenie ciągłości działania zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji,
- możliwość odmowy zatwierdzenia sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej lub wydania opinii z zastrzeżeniami,
- niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności,
- niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – szczegółowy zakres badania (1/2)

- **Szczegółowy zakres badania** Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych oraz **zakres informacji zawartych w opinii i raporcie biegłego rewidenta**, uwzględniając istotność danych zawartych w tym sprawozdaniu zostanie określony w stosownym rozporządzeniu.

➔ Obecnie na stronie internetowej **Ministerstwa Finansów** dostępny jest **projekt rozporządzenia** z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie w sprawie szczegółowego zakresu badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych oraz zakresu informacji zawartych w opinii i raporcie biegłego rewidenta „PRMF”.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – szczegółowy zakres badania (2/2)

- **Zakres badania** sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej obejmuje (§ 3 PRMF):
 - zgodność zasad ujmowania i **wyceny aktywów** dla celów wypłacalności przez zakład z art. 75 ustawy*,
 - zgodność zasad ujmowania i **wyceny zobowiązań** dla celów wypłacalności innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone dla celów wypłacalności z art. 75 ustawy*,
 - zgodność **metod ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych** tworzonych dla celów wypłacalności przez zakład z art. 222-233 ustawy,
 - zgodności **obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego** z przepisami ustawy dotyczącymi obliczania wymogów kapitałowych,
 - ocenę **jakości i wysokości dopuszczonych środków własnych**,
 - weryfikację **spełnienia przez zakład kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego**.

*) odwołanie powinno odnosić do odpowiednio art. 221 ust. 1 i art. 221 ust. 2 i 3 Ustawy.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – opinia biegłego rewidenta

§ 4 PRMF

- **Opinia biegłego rewidenta** powinna w szczególności stwierdzać, czy badane sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej:
 - zostało sporządzone zgodnie z ustawą i rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/35;
 - przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie istotne dla oceny zakładu informacje.
- W opinii biegły rewident powinien również wskazać na stwierdzone podczas badania **poważne zagrożenia dla kontynuacji działalności przez zakład**.
- Opinia powinna w sposób jednoznaczny wskazywać powody wyrażenia **zastrzeżeń** do sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej, wyrażenia opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii, z uwagi na zaistnienie okoliczności uniemożliwiających jej sformułowanie. Zastrzeżenia należy wyrazić w sposób wskazujący na ich zasięg.
- Opinię i raport z badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej **podpisuje kluczowy biegły rewident** przeprowadzający badanie.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – raport biegłego rewidenta (1/2)

§ 4 ust. 4 PRMF

- **Raport biegłego rewidenta powinien przedstawiać w szczególności:**
 - ogólną **charakterystykę zakładu** (dane identyfikujące zakład),
 - stwierdzenie uzyskania od zakładu żądanych **informacji, wyjaśnień i oświadczeń**,
 - charakterystykę pozycji lub grupy pozycji sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej, jeżeli zdaniem biegłego rewidenta wymagają one omówienia,
 - stwierdzenie utworzenia przez zakład **rezerw techniczno-ubezpieczeniowych** dla celów wypłacalności w wysokości zapewniającej pełne wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji,
 - stwierdzenie prawidłowości obliczenia przez zakład **kapitałowego wymogu wypłacalności** i posiadania przez zakład dopuszczonych **środków własnych** w wysokości co najmniej kapitałowego wymogu wypłacalności,

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – raport biegłego rewidenta (2/2)

§ 4 ust. 4 PRMF

- **Raport biegłego rewidenta powinien przedstawiać w szczególności (c.d.);**
 - stwierdzenie prawidłowości obliczenia przez zakład **minimalnego wymogu kapitałowego** i posiadania przez zakład dopuszczonych podstawowych **środków własnych** w wysokości co najmniej minimalnego wymogu kapitałowego,
 - przedstawienie **sytuacji majątkowej i finansowej**, ze wskazaniem na zjawiska, które w porównaniu z poprzednimi okresami sprawozdawczymi w istotny sposób wpływają negatywnie na tę sytuację, a zwłaszcza zagrażają kontynuowaniu działalności przez zakład.

Jeżeli w toku badania zakładu biegły rewident stwierdzi istotne, mające wpływ na sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej, **naruszenie prawa, statutu lub umowy spółki**, to powinien o tym poinformować w raporcie, a w razie potrzeby również w opinii.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zagadnienia problematyczne (1/2)

Raport biegłego rewidenta ma zawierać m.in. **stwierdzenie utworzenia przez zakład rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w wysokości zapewniającej pełne wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań**, wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji

- **Zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność II**, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w Sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej **są wyceniane według bieżącej kwoty**, którą zakłady ubezpieczeń musiałyby zapłacić, gdyby dokonywały natychmiastowego przeniesienia swoich praw i zobowiązań umownych na inny zakład ubezpieczeń.

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zagadnienia problematyczne (2/2)

Pozostałe zagadnienia problematyczne

- Standard badania, na podstawie którego biegły rewident wykona badania i wyda opinię i raport,
- Wyrażenie opinii na temat tego, że sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową badanej jednostki,
- Brak odniesienia się do pojęcia istotności,
- Brak określenia kryteriów stanowiących podstawę oceny biegłego rewidenta badającego sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej w zakresie jakości i wysokości dopuszczonych środków własnych,
- Zakres badania przedstawiony w § 3 PRMF jest węższy niż zakres informacyjny i ujawnieniowy Sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej,
- Wyrażenie zastrzeżeń w opinii ze wskazaniem na ich zasięg – nie zawsze będzie to możliwe (np. w przypadku ograniczenia badania lub nieprawidłowości, których skwantyfikowanie będzie niewykonalne w praktyce).

Prelegenci KPMG:

Marcin Dymek
Partner
*Departament Audytu Instytucji
Finansowych*

T: +48 508 018 331
mdymek@kpmg.pl

Kamil Jóźwik
Menedżer
*Departament Audytu Instytucji
Finansowych*

T: +48 664 080 018
kamiljozwik@kpmg.pl

KPMG

cutting through complexity

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

Zamknięcie roku – wpływ zmian regulacyjnych na rachunkowość i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

© 2015 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami.